«L’arqueologia de la construcció pot ajudar a entendre l’organització d’una obra»

Entrevista a **Serena Vinci**, investigadora en formació de l’ICAC

«L’arqueologia de la construcció pot ajudar a entendre l’organització d’una obra»

Serena Vinci (ICAC) ha participat al **Seminari internacional sobre processos constructius en època clàssica** amb la conferència “Puertas y ventanas en el Foro Provincial de Tarraco: análisis de los indicadores del proceso constructivo”, de la qual parlem en aquesta entrevista. També acaba de guanyar una borsa d’estudi de la Generalitat de

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Catalunya dins del programa de Premis i borses d'estudi de Sant Jordi 2013 que concedeix l'IEC per fer un estudi arquitectònic i constructiu de la basílica paleocristiana i de l'església romànica de l'amfiteatre romà de Tarragona.

Des de quin punt de vista estudies el fòrum provincial de Tàrraco?

S'estudia de fa 20 anys, durant els quals s'han obtingut nombrosos coneixements relatius a la decoració arquitectònica, l'escultura, l'epigrafia, etc. Jo volia un altre enfocament: estudiar els processos de construcció. Com van construir el fòrum: com tallaven la pedra, com l'aixecaven...

Per què?

L'arquitectura pública sempre és l'expressió d'una ideologia imperial, però s'han de considerar altres elements a l'hora de construir. El fòrum de Tarragona es va fer dalt d'un turó: això vol dir que has de picar pedra, que l'orografia potser no et permetrà fer el que has planejat, que has de tenir pedra disponible, que era la calcària de la pedrera més propera, el Mèdol. L'arquitectura té molts condicionants pràctics.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Aquests condicionants fan única l'arquitectura de Tarragona?

En els detalls, sí, com per exemple en el que he observat en les finestres de tèmenos. Té la clau del dintell (la dovella central) més petita. A sobre hi ha un bloc únic, l'arquitrau, molt gran, de 2,5 metres. No té paral·lels. Es tracta d'una solució estructural. Així, s'asseguren que si l'arquitrau es trenca la clau del dintell, que és la peça més fràgil, es manté sencera i la finestra no es mou. Com de fet, que l'arquitrau està esquerdat però la resta, intacta!

Hi ha més elements sense paral·lels?

Sí, la porta d'on ara hi ha l'Antiga Audiència. Té un doble dintell amb dues peces treballades amb perfil denominat "raig de Júpiter" i un arc de descàrrega, perquè havia de carregar molt pes perquè és a la part més baixa de la torre.

Per a la tesi estàs documentant totes aquestes estructures, tant del recinte de culte i el fòrum privincial com del circ.

Sí, estic fent un document amb fitxes de cada element, amb documentació gràfica

actualitzada o feta per primera vegada (per rectificació fotogràfica i fotogrametria). Hi ha arcs, portes, finestres, murs i fonaments. En total, de moment, 300 estructures.

Quin és l'interès de saber com es construïa en l'antiguitat?

Arribar a entendre com es construïa dóna molta més informació: com tallaven els blocs, amb quina maquinària...

I quanta gent hi treballava?

Sí, aquí encara no hi he arribat, però efectivament es pot estimar quanta gent hi havia implicada i quant temps van necessitar.

La teva especialitat és l'arqueologia de la construcció.

Sí, una disciplina que els últims anys ha adquirit autonomia. Es tracta d'aplicar l'estratigrafia a l'arquitectura, és a dir, de llegir estratigràficament l'arquitectura. Des d'aquest enfocament també es pot entendre l'organització de l'obra. A Espanya hi ha treballs sobre l'estudi de les tècniques i els processos de construcció, com en el cas de l'arquitectura pública de Mèrida o del teatre d'Italica. A escala europea es treballa amb la hipòtesi que hi havia grups d'obrers especialitzats que viatjaven pel Mediterrani.

Saber com s'ha fet arquitectònicament un conjunt monumental com el fòrum, què més pot aportar?

Et respondré amb un exemple de la meva tesina. Hi ha sectors del fòrum provincial de Tàrraco que encara no se sap com funcionaven. Per exemple, la volta llarga tenia dues voltes paral·leles. No s'hi ha trobat estratigrafia, i per tant no es pot datar, o sigui que cal treballar amb metodologia d'arqueologia de l'arquitectura.

I què hi diu, l'arqueologia de l'arquitectura?

Intenta veure com es relacionaven les estructures de la volta llarga. Hi ha diverses fases constructives. Es tracta d'un conjunt de voltes relacionades amb el fet d'haver de comunicar la plaça de representació i el circ, però en un moment determinat canvia el projecte i a sobre la volta llarga hi fan el pretori, que és una caixa d'escales com la torre de l'Antiga Audiència, però no són ben bé iguals.

Com a italiana, com veus el patrimoni arqueològic a Tarragona?

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

Molt ben valorat i rendibilitzat, com demostra el gran nombre de turistes. Esclar que jo ho dic per comparació amb la meva ciutat, Taranto, una ciutat amb un patrimoni arqueològic molt important, però en alguns casos mal aprofitat, com passa amb les restes de la necròpolis grega, que per raons econòmiques està tancada bona part de l'any.

Text i fotos de Carme Badia i Puig

Abril del 2013

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)